

STADSREVISIONEN
www.stockholm.se/revision

Östermalms stadsdelsförvaltning
Registraturet/Kansliet
2009-11-25
Dnr 2009-901-102

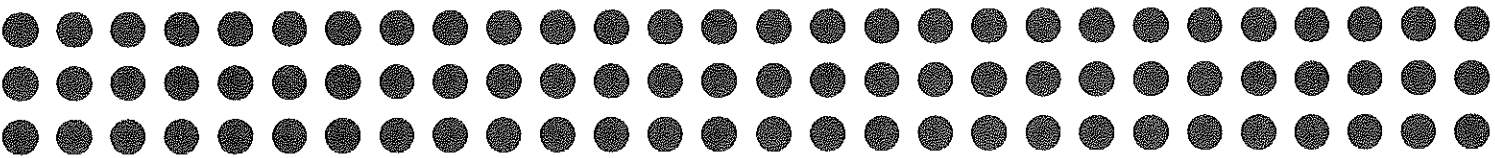
22.

November 2009
DNR 310-157/2009

Rapport 2009

GRANSKNING AV DELÅRSRAPPORT – UPPFÖLJNING AV BUDGET 2009

Den kommunala revisionen är fullmäktiges kontrollinstrument för att granska den verksamhet som bedrivs i nämnder och bolagsstyrelser. Stadsrevisionen i Stockholm granskar nämnders och styrelser ansvarstagande för att genomföra verksamheten enligt fullmäktiges uppdrag. Stadsrevisionen omfattar både de förtroendevalda revisorerna och revisionskontoret.

I "årsrapporter" för nämnder och "granskningspromemorior" för styrelser sammanfattar Stadsrevisionen det gångna årets synpunkter på verksamheten. Särskilda granskningar som sker under året publiceras löpande.

Publikationerna finns på Stadsrevisionens hemsida. De kan också beställas från revisionskontoret.

STADSREVISIONEN

Revisionskontoret

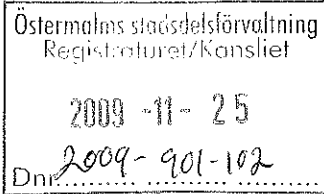
www.stockholm.s/revision

Besöksadress: Hantverkargatan 3 A, 1 tr

Postadress: 105 35 Stockholm

Telefon: 08-508 29 000

Fax: 08-508 29 399

Till
Kommunstyrelsen

Granskning av ” delårsrapport – uppföljning av budget 2009”

Revisorsgrupp 1 har den 20 november 2009 behandlat bifogade rapport. Denna rapport bygger på granskning av nämndbehandlade tertialrapporter och på stadsledningskontorets tjänsteutlåtande 2009-10-26 angående delårsrapporten för staden.

Vi hänvisar till rapporten och överlämnar den till kommunstyrelsen för yttrande till revisorsgrupp 1 senast den 12 februari 2010.

På revisorernas vägnar

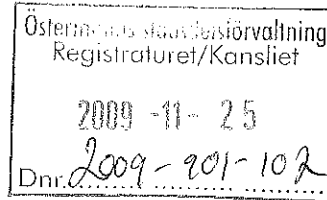
Bengt Akalla
Ordförande

Hans Ravelius
Vice ordförande

Stefan Rydberg
sekreterare

Kopia till
Stadens nämnder
Stadsdirektören

INLEDNING

Kraven på delårsrapport samt dess utformning framgår av den Kommunala Redovisningslagen (KRL). Kommunen skall minst en gång under räkenskapsåret upprätta en särskild redovisning (delårsrapport) för verksamheten från räkenskapsårets början. Minst en rapport skall omfatta en period av minst hälften och högst två tredjedelar av räkenskapsåret.

Delårsrapporten skall innehålla en översiktlig redogörelse för utvecklingen av kommunens verksamhet och resultat sedan föregående räkenskapsårs utgång. Vidare framgår att jämförelse skall göras med motsvarande period under det närmast föregående räkenskapsåret samt att delårsrapporten bör ges samma struktur som årsredovisningen. Förvaltningsberättelsen skall också innehålla en utvärdering av om målen för en god ekonomisk hushållning har uppnåtts. Av Kommunallagen framgår att revisorerna skall bedöma om resultatet i delårsrapporten och årsbokslutet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Revisorernas skriftliga bedömning skall biläggas delårsrapporten och årsbokslutet.

SYFTE OCH OMFATTNING

Revisionskontoret har granskat stadsledningskontorets tjänsteutlåtande 2009-10-26 "Uppföljning av budget 2009 – Tertialrapport 2 med delårsbokslut per den 31 augusti 2009". I granskningen har ingått att bedöma om delårsrapporten (delårsbokslutet) ger en rättvisande bild av stadens ekonomiska utfall per 2009-08-31 samt att bedöma om redovisningen i delårsrapporten utgör tillräckligt underlag för att bedöma måluppfyllelsen i enlighet med kommunallagens krav om god ekonomisk hushållning.

Vidare ingår att bedöma om nämndernas delårsrapporter är rättvisande samt om uppföljningsrutiner och analyser ger förutsättningar för tillförlitliga ekonomiska prognoser. Det har även ingått att bedöma om delårsrapporterna utgör underlag för att bedöma nämndernas måluppfyllelse i enlighet med kommunfullmäktiges direktiv. Därtill har revisionskontoret bedömt om nämnderna vidtagit tillräckliga åtgärder för att hålla budget.

SAMMANFATTANDE BEDÖMNING

Revisionskontorets bedömning är att delårsrapporten i allt väsentligt är upprättad enligt god redovisningssed och i enlighet med den Kommunala Redovisningslagen (KRL). Delårsrapporten har utvecklats och har i stort samma struktur som årsredovisningen och uppfyller lagens intentioner och god redovisningssed.

Den sammanställda redovisningen har granskats av revisionskontoret och resultatet bedöms i allt väsentligt vara rättvisande.

Nämndernas delårsrapporter är i allt väsentligt rättvisande. De prognoser nämnderna har lämnat över budgetutfallet bedöms vara rimliga.

I delårsrapporten redovisas ett positivt resultat inklusive realisationsvinster om 1 214 mnkr (2 123 mnkr föregående år). I årsprognosen förväntas ett positivt resultat om 71 mnkr, vilket innebär att balanskravet kommer att uppnås under 2009 enligt prognosen.

För stadens nämnder prognostiseras en positiv avvikelse på 245 mnkr mot budget efter stadsledningskontorets korrigeringar och budgetjusteringar. Efter överföring av resultatenheter resultat uppgår överskottet till 222 mnkr. För stadsdelsnämnderna prognostiseras ett överskott med 59 mnkr och för övriga nämnder ett överskott med 163 mnkr.

Kommunfullmäktige har fastställt sex finansiella mål i budgeten 2009. Av de fem mål som är möjliga att mäta i delårsbokslutet uppfylls fyra helt eller delvis. Målet kapitalkostnadernas andel av stadens nettodriftkostnader uppfylls inte i delårsbokslutet. För helåret 2009 är revisionskontorets bedömning att förutsättningarna är goda för att de finansiella målen i allt väsentligt kommer att uppfyllas.

I budgeten 2009 har fullmäktige fastställt tre inriktningsmål. Till inriktningsmålen har kommunfullmäktige formulerat 14 verksamhetsmål. En del av dessa mål är till viss del av inriktningskaraktär och därmed svåra att bedöma. Viss vägledning ges av de indikatorer som fullmäktige beslutat om och som är knutna till respektive verksamhetsmål. Revisionskontorets bedömning är att intentionerna i tolv av verksamhetsmålen kommer att uppfyllas. Resterande två verksamhetsmål kommer att uppfyllas delvis.

Revisionskontorets samlade bedömning är att intentionerna i kommunfullmäktiges inriktningsmål kommer att uppfyllas under verksamhetsåret 2009 och att stadens verksamhet bedrivs enligt god ekonomisk hushållning.

STADEN TOTALT OCH KOMMUNKONCERNEN

Som utgångspunkt för en delårsrapport gäller vad som framgår av KRL.

Revisionskontorets bedömning är att delårsrapporten i allt väsentligt är upprättad enligt god redovisningssed och i enlighet med KRL. Den förvaltningsberättelse som redovisas uppfyller i allt väsentligt lagstiftningens krav. I den prognos som redovisas framgår att årets resultat beräknas till 319 mnkr, vilket är betydligt lägre än resultatet i delårsrapporten som uppgår till 1 214 mnkr. För att öka informationsvärdet kunde förvaltningsberättelsen kompletteras med en analys av orsaken till denna skillnad.

Den sammanställda redovisningen har granskats av revisionskontoret och resultatet bedöms i allt väsentligt vara rättvisande och denna redovisning ingår i delårsrapporten för staden.

Verksamhetens nettokostnader (exklusive jämförelsestörande poster) i förhållande till skatteintäkter + statsbidrag uppgår i delårsrapporten till 100 %. Nettokostnaderna och skatteintäkterna är i princip lika stora. Stadens finansnetto är positivt och uppgår till 1 012 mnkr.

Nettoinvesteringarna per 2009-08-31 uppgår till 2 247 mnkr, vilket är en ökning med 131 mnkr jämfört med föregående år. Prognosen för investeringarna uppgår till 4 166 mnkr, vilket är 95 mnkr lägre än budget.

Revisionskontoret bedömer att resultat- och balansräkningen i allt väsentligt visar en rättvisande bild av resultat och ställning. Följande finns dock att notera när det gäller följsamhet mot god redovisningssed:

- Återbetalning av medlemsavgifter från Sveriges Kommuner och Landsting på ca 41 mnkr som utbetalas 2010 men som avser tidigare år har ej bokats upp som en fordran i delårsbokslutet.
- Mark och fastigheter, vars syfte är att avyttras, bör redovisas som omsättningstillgång. Staden har i delårsbokslutet gjort en värdering och redovisat samtliga exploateringsfastigheter som skall avyttras som omsättningstillgång. Redovisning bör göras löpande under året av sådana exploateringsfastigheter som skall klassificeras som omsättningstillgång.

STADSDELSNÄMNDERNA

Delårsboksluten bedöms i allt väsentligt ge en rättvisande bild av det ekonomiska resultatet per 2009-08-31. De prognoser nämnderna har lämnat på det ekonomiska utfallet för året bedöms som rimliga i förhållande till redovisat utfall.

För stadsdelsnämnderna prognostiseras ett sammantaget överskott på 59 mnkr efter stadsledningskontorets korrigeringar och tillstyrkta budgetjusteringar. Elva av de fjorton stadsdelsnämnderna bedömer att de kommer att bedriva verksamheten inom anvisat budgetanslag. De resterande tre stadsdelsnämnderna redovisar endast marginella negativa avvikelser.

Revisionskontorets samlade bedömning är att stadsdelsnämnderna i allt väsentligt kommer att nå sina mål med undantag för verksamhetsmålen *Jobb i stället för bidrag* och *Kvaliteten inom stadens omsorgsverksamheter ska öka* som delvis kommer att uppnås. En mer utförlig redovisning av nämndernas måluppfyllelse redovisas under avsnittet God ekonomisk hushållning nedan.

FACKNÄMNDERNA

I delårsrapporten redovisas för facknämnderna en förväntad positiv avvikelse med 163 mnkr efter stadsledningskontorets korrigeringar och tillstyrkta budgetjusteringar.

Delårsboksluten bedöms i allt väsentligt ge en rättvisande bild av det ekonomiska resultatet per 2009-08-31. De prognoser nämnderna har lämnat på det ekonomiska utfallet för året bedöms som rimliga i förhållande till redovisat utfall.

De nämnder som prognostiserar de största positiva avvikelserna mot budget är exploateringsnämnden (63 mnkr), fastighetsnämnden (46 mnkr) samt utbildningsnämnden (35 mnkr). Endast tre facknämnder prognostiserar underskott. Dessa underskott är marginella och uppgår till sammanlagt 8 mnkr.

När det gäller investeringarna redovisar exploateringsnämnden ett överskridande av budgeten med 276 mnkr. Avvikelsen förklaras med den höga byggtakten i projekten. Däremot redovisar fastighetsnämnden i sin prognos att utfallet blir 252 mnkr lägre än budgeten. Framst förklaras detta av förskjutningar av energieffektiveringsprojektet och förskjutningar av investeringar i brandstationer.

Revisionskontorets samlade bedömning är att facknämnderna i allt väsentligt kommer att nå kommunfullmäktiges mål med undantag för verksamhetsmålet *Jobb i*

stället för bidrag. En mer utförlig redovisning av nämndernas måluppfyllelse redovisas under avsnittet God ekonomisk hushållning nedan.

GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING

Kommunallagen ställer krav på att budgeten ska innehålla finansiella mål samt mål och riktlinjer för verksamheten. Målen ska vara av betydelse för god ekonomisk hushållning och de ska följas upp under året. Revisorerna ska bedöma uppfyllelsen av fullmäktiges mål.

Finansiella mål

Kommunfullmäktige har fastställt sex finansiella mål i budgeten 2009. Bedömning av måluppfyllelsegrad enligt stadsledningskontorets bedömning redovisas nedan.

Mål	Uppnått i T2	Uppnås 2009
1. Periodens ekonomiska resultat enligt balanskravet för år 2009 ska uppgå till 0,1 mnkr.	Ja	Ja
2. Kapitalkostnadernas andel av stadens netto-driftkostnader ska inte överstiga 7,2 %.	Nej	Ja (6,9 %)
3. Nettokostnaderna i förhållande till skatteintäkterna (inkl finansnetto och utdelning från koncernen) ska inte överstiga 100 %.	Ja	Bedöms ej
4. Soliditeten ska överstiga 54,1 % exkl pensionsåtaganden och 40,3 % inkl pensionsåtaganden	Ja	Bedöms ej
5. Budgetföljsamheten ska vara 100 %.	Delvis	Mäts vid årets slut
6. Prognossäkerheten i tertialrapporterna jämfört med utfallet ska vara max +/- 1 %.	-	Mäts vid årets slut

Sammanfattningsvis bedömer stadsledningskontoret att av de sex finansiella målen har tre uppnåtts helt och ett delvis per 2009-08-31. Målet beträffande budgetföljsamheten är delvis uppfyllt före tekniska justeringar (101,0 procent) men helt uppfyllt efter tekniska justeringar (99,3 procent). När det gäller vilka mål som kommer att vara uppfyllda vid årets slut framgår inte detta tydligt för alla mål.

Revisionskontorets bedömning

I ärendet redovisas på ett tydligt sätt stadsledningskontorets bedömningar av måluppfyllelsen för de finansiella målen per 2009-08-31.

Revisionskontorets delar stadsledningskontorets bedömning och anser vidare att förutsättningarna är goda för att de finansiella målen i allt väsentligt kommer att uppfyllas under verksamhetsåret 2009.

Däremot finns viss osäkerhet om målet om soliditeten kommer att vara uppfyllt vid årets slut. Någon balansbudget redovisas inte i budgeten för 2009 och därmed heller ingen prognos, vilket gör det svårt att bedöma soliditeten vid årets slut. I den prognos som redovisas framgår att årets resultat beräknas till 319 mnkr, vilket är betydligt lägre än resultatet i delårsrapporten som uppgår till 1 214 mnkr. Detta indikerar att soliditeten försämras jämfört med delårsbokslutet. Vad som ytterligare påverkar är storleken på investeringarna och hur dessa finansieras. I prognosen har t ex realisationsvinster redovisats enligt verkligt utfall per 2009-08-31. Det är troligt att ytterligare realisationsvinster tillkommer under årets sista fyra månader, vilket i så fall påverkar soliditeten i positiv riktning.

Mål nr 6 om prognossäkerheten går ännu inte att bedöma.

Verksamhetsmål

I budgeten 2009 har fullmäktige fastställt tre inriktningsmål. Dessa är

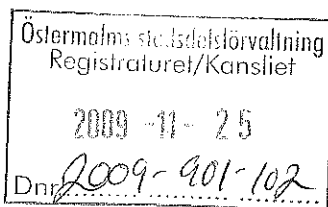
- Staden ska vara en attraktiv, trygg och växande stad för företag och besök
- Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras
- Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva

Uppfyllelsegraden av inriktningsmålen är enligt kommunfullmäktige en förutsättning för att god ekonomisk hushållning uppnås i staden.

För respektive inriktningsmål har kommunfullmäktige formulerat 14 verksamhetsmål. Därutöver har kommunfullmäktige tagit fram ett antal indikatorer med årsmål som är knutna till respektive verksamhetsmål. För respektive indikator ska nämnderna själva sätta ett årsmål.

Inriktningsmålen anger vad nämnderna ska uppfylla, oavsett vilken verksamhet nämnden bedriver. Verksamhetsmålen konkretiserar inriktningsmålen i förhållande till de olika verksamheter nämnderna bedriver. Indikatorerna ska användas för att mäta och bedöma måluppfyllelsen.

Nämnderna kan även ta fram egna mål och indikatorer för sina verksamhetsområden. Det finns dock inget krav på att dessa ska redovisas för fullmäktige.

Enligt stadsledningskontorets anvisningar för uppföljning av budget 2009 ska stadens nämnder göra en bedömning och analys av såväl det ekonomiska som det verksamhetsmässiga utfallet för helåret. Redovisningen ska ske i avvikelseform.

Enligt stadsledningskontorets bedömning kommer 12 av de 14 verksamhetsmålen att uppnås under verksamhetsåret 2009. Två mål kommer att uppnås delvis. Det är målen *Jobb i stället för bidrag* och *Kvaliteten inom stadens omsorgsverksamheter ska öka*. Det är enligt revisionskontoret väl beskrivet i ärendet varför de två målen inte kommer att uppnås helt. Sammantaget bedömer stadsledningskontoret att de tre inriktningsmålen kommer att uppnås.

Revisionskontorets bedömning och kommentarer

Revisionskontoret delar stadsledningskontorets bedömning att nämnderna i allt väsentligt kommer att nå sina mål och därmed bidra till att fullmäktiges mål kommer att uppnås. Bedömningen baseras på nämndernas uppfyllelse av kommunfullmäktiges indikatorer. För de verksamheter som det inte har funnits mätbara indikatorer har en rimlighetsbedömning gjorts.

Vad gäller verksamhetsmålet *Jobb i stället för bidrag* konstateras att kommunfullmäktiges årsmål för indikatorn *Antal praktikplatser som kan tillhandahållas för de aspiranter som Stockholm Jobbtorg kan matcha* inte kommer att nås. Kommunfullmäktige har satt 1 400 praktikplatser som årsmål för indikatorn. Nämnderna kommer enligt lämnade prognoser endast kunna tillhandahålla drygt 1 100 praktikplatser.

Vad gäller verksamhetsmålet *Kvaliteten inom stadens omsorgsverksamheter ska öka* kommer detta att uppnås delvis. De verksamheter som omfattas av verksamhetsmålet är äldreomsorgen, stöd och service till personer med funktionsnedsättning samt individ- och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri. Fastställda årsmål för de indikatorer som är knutna till verksamheten äldreomsorg kommer att nås. Däremot nås inte målen för verksamheten stöd och service till personer med funktionsnedsättning i tillräcklig grad.

Inom verksamhetsområdet stöd och service till personer med funktionsnedsättning klarar inte samtliga stadsdelsnämnder kommunfullmäktiges indikator "Antal ej verkställda beslut enligt LSS eller SoL". Kommunfullmäktiges årsmål är satt till 0 st. Antalet ej verkställda beslut uppgår hittills i år till 25. Prognosen pekar dessutom mot en ökning till 30 för helåret. Vidare bedömer revisionskontoret att indikatorn *Antal ny tillkomna omsorgslägenheter för vuxna* inte kommer att uppnås. Kommunfullmäktiges årsmål för indikatorn är 100 lägenheter. Nämnderna har

tillsammans planerat för 58 lägenheter. Med anledning av dessa avvikelser bedömer revisionskontoret att verksamhetsmålet *Kvaliteten inom stadens omsorgsverksamheter ska öka* endast kommer att uppfyllas delvis.

Revisionskontorets samlade bedömning är att intentionerna i kommunfullmäktiges inriktningsmål kommer att uppfyllas under verksamhetsåret 2009 och att stadens verksamhet bedrivs enligt god ekonomisk hushållning.

Lars-Erik Orsing

Stefan Rydberg

Mats Bergqvist